

POSTANOWIENIE

Dnia 8 sierpnia 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Robert Pelewicz /del. spr./
Protokolant:	Natasza Żak

przy udziale Prokuratora (...) Wydziału Zamiejscowego Departamentu ds. Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji O. D.

po rozpoznaniu w sprawie J. W. (1) syna M. i J. z domu Bant, urodzonego (...) w K.,

oskarżonego z art.258 § 1 k.k. i inne

zażalenia wniesionego przez prokuratora

na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z 13 lipca 2022 r., sygn. akt III K 193/20, w przedmiocie zastosowania wobec oskarżonego J. W. (1) poręczenia majątkowego, zakazu opuszczania kraju połączonego z zatrzymaniem paszportu i dozoru Policji,

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

postanawia

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Przed Sądem Okręgowym w Krakowie toczy się postępowanie przeciwko J. W. (1) oraz innym oskarżonym. W akcie oskarżenia J. W. (1) zarzucono popełnienie przestępstw z art. 258 § 1 k.k.; z art. 56 ust. 1 i 3 u.p.n. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.; z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. i art. 159 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. oraz z art. 56 ust. 1 i 3 u.p.n. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Oskarżony J. W. (1) został zatrzymany 8 lutego 2020 r., o godzinie 20:20, na terenie Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, przy czym do Polski został przetransportowany 23 lipca 2020 r., o godz. 14:30. Tymczasowe aresztowanie oskarżonego było następnie przedłużane postanowieniami Sądu Okręgowego w Krakowie, przy czym czas stosowania tego środka określono ostatni raz do 23 lipca 2022 r., godz. 14:30 (k. 1291-1297 i 1321-1323).

Postanowieniem z 13 lipca 2022 r., sygn. akt III K 193/20, Sąd Okręgowy w Krakowie, zastosował wobec oskarżonego J. W. (1) środki zapobiegawcze w postaci (k. 14001403):

- poręczenia majątkowego w wysokości 50.000 (pięćdziesięciu tysięcy) złotych, określając termin jego złożenia do dnia 23 lipca 2022 roku,

- zakazu opuszczania kraju połączonego z zatrzymaniem paszportu,

- dozór Policji, zobowiązując oskarżonego do stawiania się raz w tygodniu w Komisariacie Policji III w K., ul. (...), (...)- (...) K., oraz zakazując mu kontaktowania się z nieprzesłuchanymi w sprawie świadkami P. P. (1) i K. K..

Z rozstrzygnięciem tym nie zgodził się oskarżyciel publiczny i w zażaleniu zarzucił obrazę przepisów postępowania: art. 249 § 1 k.p.k., art. 258 § 1 pkt 1 i 2 oraz § 2 k.p.k. w związku z art. 258 § 4 k.p.k. oraz art. 253 § 1 k.p.k. w zw. z art. 257 § 2 i 3 k.p.k. oraz art. 266 § 2 k.p.k. i art. 275 § 1 i 2 k.p.k., mającą wpływ na treść orzeczenia, a to poprzez:

a. błędne zastosowanie wolnościowych środków zapobiegawczych, mimo braku wyrzeczenia w postanowieniu w zakresie dalszego stosowania lub uchylenia tymczasowego aresztowania;

b. błędne przyjęcie, iż rodzaj i charakter obaw w postaci grożącej oskarżonemu J. W. (1) surowej kary oraz obawy matactwa, jak też istniejącej obawy ucieczki i ukrycia się nie są już tego rodzaju, by koniecznym było dalsze stosowanie tymczasowego aresztowania, mimo iż wobec oskarżonego nadal zachodzi bardzo duże prawdopodobieństwo orzeczenia surowej kary pozbawienia wolności, jak też zachodzi w stosunku do niego nadal intensywna obawa matactwa oraz wyjątkowo wysoka obawa ucieczki z kraju i ukrycia się, a zatem koniecznym jest dalsze stosowanie tymczasowego aresztowania wobec oskarżonego J. W. (1);

c. zastosowanie wobec oskarżonego J. W. (1) wolnościowych środków zapobiegawczych w postaci poręczenia majątkowego w kwocie 50.000 zł, zakazu opuszczania kraju oraz dozoru Policji połączonego z zakazem kontaktowania się tylko ze świadkami K. K. i P. P. (1), mimo iż z uwagi na bardzo duże prawdopodobieństwo orzeczenia wobec oskarżonego bardzo surowej kary pozbawienia wolności, jak też występującą z jego strony obawę matactwa oraz wyjątkowo wysoką obawę ucieczki z kraju i ukrycia się powyższe środki nie są w stanie zabezpieczyć prawidłowego toku postępowania, albowiem w przypadku podjęcia decyzji o uchyleniu tymczasowego aresztowania koniecznym jest zastosowanie bardziej intensywnych środków zapobiegawczych w postaci poręczenia majątkowego w kwocie 100.000 zł, zakazu opuszczania kraju oraz dozoru Policji połączonego z zakazem kontaktowania się i zbliżania na 50 metrów do wszystkich świadków i oskarżonych w niniejszej sprawie oraz oskarżonych w sprawach Sądu Okręgowego w Krakowie III Wydziału Karnego o sygn. III K 227/19 i III K 160/21, albowiem w sytuacji niewystąpienia przez Sąd pierwszej instancji z wnioskiem do Sądu Apelacyjnego w Krakowie o przedłużenie stosowania tymczasowego aresztowania wobec J. W. (1) tylko powyżej wskazane środki zapobiegawcze stosowane łącznie mogą mieć szansę zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania

W konkluzji zażalenia oskarżyciel publiczny wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy do Sądu Okręgowego w Krakowie III Wydziału Karnego, celem ponownego rozważenia wystąpienia przez Sąd pierwszej instancji z wnioskiem do Sądu Apelacyjnego w Krakowie o przedłużenie stosowania tymczasowego aresztowania wobec J. W. (1). Ewentualnie wnosił o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zastosowanie środków zapobiegawczych w postaci poręczenia majątkowego w kwocie 100.000 zł, zakazu opuszczania kraju połączonego z zatrzymaniem paszportu oraz dozoru Policji zobowiązując oskarżonego do stawiania się jeden raz w tygodniu w KP (...) w K., połączonego z zakazem kontaktowania się i zbliżania na 50 metrów do wszystkich świadków i oskarżonych w niniejszej sprawie oraz dodatkowo oskarżonych w sprawach Sądu Okręgowego w Krakowie III Wydział Karny (sygn. akt III K 227/19 i III K 160/21), tj. członków tej samej zorganizowanej grupy przestępczej, w osobach: M. Z., J. Z., P. S. (1), M. G. (1), T. P., M. M. (1), G. M., M. G. (2), P. J., D. W., P. S. (2), K. O., M. B. (1), M. K. (1), G. D., M. M. (2), J. T., G. S., W. K., M. K. (2), M. B. (2), A. M., R. P., T. Z., P. B..

Sąd Apelacyjny w Krakowie stwierdził, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Nie ulega wątpliwości, że istnienie przesłanek do zastosowania najsurowszego ze środków zapobiegawczych jakim jest tymczasowe aresztowanie, nie oznacza zwolnienia organów, które mogą podejmować decyzje z tym związane, od obowiązku ciągłego kontrolowania zasadności stosowania tego środka. Zgodnie bowiem z treścią art. 253 § 1 k.p.k.

środek zapobiegawczy należy niezwłocznie uchylić lub zmienić, jeżeli ustaną przyczyny, wskutek których został on zastosowany. Oznacza to, że w toku postępowania jurysdykcyjnego sąd meriti jest zobowiązany z urzędu na bieżąco weryfikować zebrane dowody oraz okoliczności uzasadniające potrzebę uchylenia zastosowanego środka, aby nie dopuścić do żadnej w tym zakresie opieszałości, która może sprawić, że kontynuowanie tymczasowego aresztowania stanie się niewątpliwie niesłuszne (por. postanowienie SN z 13.10.1995., II KRN 124/95, OSNKW 1996/1-2/7).

To właśnie z treści art. 253 § 1 k.p.k. wynikała więc powinność stałego badania przez Sąd Okręgowy w Krakowie (w sprawie III K 193/20) tego, czy przyczyny, które legły u podstaw zastosowania wobec oskarżonego J. W. (1) środka zapobiegawczego (art. 249 § 1 k.p.k., art. 258 § 1-3 k.p.k.), są nadal aktualne - zwłaszcza, że termin tymczasowego aresztowania upływał 23 lipca 2022 r. Powinność ta obejmuje także analizowanie wystąpienia przeszkód w stosowaniu środka (art. 259 k.p.k.), co wyraża dyrektywę adaptacji środków zapobiegawczych do sytuacji procesowej oskarżonego (postanowienie SA we Wrocławiu z 16 maja 2018 r., II AKz 307/18, OSA 2018/10//21). Realizacja tej dyrektywy ma na celu zapewnienie prawidłowego wykonywania środków zapobiegawczych, a więc ich stosowania tylko tak długo, jak jest to niezbędne w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania (wyrok SN z 24 stycznia 2007 r., II KK 152/06, Prokuratura i Prawo 2007/7-8/17). Wymaga podkreślenia, że treść art. 253 § 1 k.p.k. konstytuuje tryb nadzoru nad stosowaniem środków zapobiegawczych, niezależny od instancyjnej kontroli orzeczeń w przedmiocie ich stosowania i stosując ten przepis organ procesowy - tak jak uczynił to sąd Okręgowy w Krakowie na posiedzeniu 13 lipca 2022 r., wskazując, iż „W aktualnej sytuacji procesowej, Sąd nie widzi potrzeby występowania do Sądu Apelacyjnego w Krakowie o przedłużenie okresu tymczasowego aresztowania J. W. (1). Wobec tego istnieje potrzeba zastosowania wobec niego innych, wolnościowych środków zapobiegawczych.” (k. 1401) - bada z urzędu zasadność dalszego stosowania środka zapobiegawczego (zob. uchwała SN (7) z 24 listopada 2010 r., I KZP 20/10, OSNKW 2010/11/94).

Wymaga także podkreślenia, że obowiązujące przepisy polskiej procedury karnej nie przewidują sytuacji, w której sąd wyższej instancji byłby uprawniony/legitymowany nakazać sądowi niższej instancji wystąpienie z wnioskiem o przedłużenie tymczasowego aresztowania w trybie art. 263 § 4 k.p.k. Normatyw ten określa bowiem jednoznacznie, iż przedłużenie tymczasowego aresztowania na okres dłuższy niż przewidziany w przepisie art. 263 § 3 k.p.k. może nastąpić wyłącznie na wniosek sądu orzekającego. Inicjatywa do wystąpienia z takim wnioskiem została zatem pozostawiona wyłącznie sądowi, przed którym sprawa się toczy. Przed Sądem Apelacyjnym nie dość, że sprawa w tym momencie nie toczy się, to również sąd ten nie pełni funkcji nadzoru nad przebiegiem postępowania pierwszoinstancyjnego, a zatem nie ma uprawnień do nakazania Sądowi Okręgowemu określonego procedowania. W tej sytuacji zupełnie niezrozumiały jest wniosek skarżącego „o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy do Sądu Okręgowego w Krakowie, celem ponownego rozważenia wystąpienia przez sąd pierwszej instancji z wnioskiem do Sądu Apelacyjnego w Krakowie o przedłużenie stosowania tymczasowego aresztowania wobec J. W. (1)”, gdyż nie ma on oparcia w obowiązującym stanie prawnym (por. postanowienie SA w Katowicach z 4.04.2001 r., II AKz 273/01, LEX 52313).

Co więcej, skarżący powinien także pamiętać, że obowiązujące przepisy polskiej procedury karnej nie nakładają na sąd meriti obowiązku wydawania postanowienia o niewystępowaniu z wnioskiem o przedłużenie tymczasowego aresztowania, choć oczywiście w praktyce mogą zdarzyć się sytuacje, gdy postanowienie takie zostanie wydane bądź z własnej inicjatywy sądu, bądź w wyniku złożenia przez prokuratora wniosku o wystąpienie przez sąd meriti z wnioskiem o przedłużenie tymczasowego aresztowania. Stosownie jednak do unormowania zawartego w treści art. 252 k.p.k. zażalenie przysługuje na postanowienie w przedmiocie środka zapobiegawczego. W doktrynie i judykaturze przyjmuje się zaś, że postanowienia wydane w przedmiocie środka zapobiegawczego, to postanowienia o stosowaniu, przedłużaniu, odmowie zastosowania lub przedłużenia stosowania, bądź o uchyleniu środka (T. Grzegorzczuk, Kodeks postępowania karnego, Komentarz, Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków 1998, s. 504; R. A. Stefański, (w:) Kodeks postępowania karnego, Komentarz, red. Z. Gostyński, Dom Wydawniczy ABC 1998, s. 662), a więc takie, które z uwagi na treść rozstrzygnięcia wywierają bezpośredni, a więc w momencie jego wydania, skutek na stosowanie środka zapobiegawczego lub na czas jego trwania (choćaby wstrzymano jego wykonanie); postanowienia te tworzą nową

od strony prawnej sytuację, z którą wiąże się oczywiste skutki dla osoby, której środek dotyczy (postanowienie SA w Lublinie z 10.04.2002 r., II AKz 118/02, LEX 77488).

Oczywiście w trybie wynikającym z treści art. 253 § 1 k.p.k. istnieje zawsze możliwość wykorzystania inicjatywy stron i w takiej sytuacji procesowej pełne zastosowanie znajduje instytucja przewidziana w art. 9 § 2 k.p.k., umożliwiająca stronie wystąpienie z wnioskiem o dokonanie czynności z urzędu (por. uchwała 7 sędziów SN z 24 maja 2005 r., I KZP 5/05, OSNKW 2005/6/48). Ta inicjatywa - w razie potwierdzenia istnienia przesłanek przedłużenia tymczasowego aresztowania mogła prowadzić do wydania z urzędu postanowienia o przedłużeniu tymczasowego aresztowania, zaś w braku zaistnienia takich przesłanek nie wymagała wydania orzeczenia stwierdzającego brak podstaw do przedłużenia tymczasowego aresztowania wobec oskarżonego J. W. (1) w związku z brakiem tych przesłanek (por. zarządzenie Przewodniczącego Wydziału Izby Karnej Sądu Najwyższego z 28.12.2006., IV KO 65/06, OSNwSK 2006/1/2589).

Zasygnalizowania jeszcze w tym miejscu wymaga, że zgodnie z treścią art. 93 § 2 k.p.k. w kwestiach niewymagających wydania postanowienia prezes sądu, przewodniczący wydziału, przewodniczący składu orzekającego albo upoważniony sędzia wydają zarządzenia, a więc przewodniczący składu orzekającego może wydawać zarządzenia o skierowaniu sprawy na posiedzenie w przedmiocie stosowania środków zapobiegawczych. Dla sędziego - nie będącego ani prezesem sądu, ani przewodniczącym wydziału - upoważnienie stwarza zmaterializowana w formie pisemnego zarządzenia decyzja o przydzieleniu do jego referatu sprawy lub raport dotyczący wyniku losowania Systemu Losowego Przydziału Spraw (postanowienie SN z 25.06.2020., I NSPO 7/20, Legalis 2396860). Nie można także zapominać, że przewodniczący składu orzekającego z punktu widzenia art. 366 § 1 k.p.k. kieruje rozprawą i czuwa nad jej prawidłowym przebiegiem oraz podejmuje czynności zmierzające do wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy (S. Waltoś, Problemy kontrykcyjności w procesie karnym. Kierowanie rozprawą sądową, Palestra 1964/10, s. 32-33).

Tak więc w realiach rozpoznawanej sprawy oceniając czynności procesowe podejmowane w toku postępowania jurysdykcyjnego w sprawie III K 193/22, przez pryzmat art. 9 § 2 k.p.k. i art. 253 § 1 k.p.k., skoro na posiedzeniu 13 lipca 2022 r. Sąd Okręgowy w Krakowie uznał, że w sytuacji procesowej oskarżonego J. W. (1) nie występują już przesłanki uzasadniające trwanie/dalsze stosowanie izolacji w ramach tymczasowego aresztowania poza datę 23 lipca 2022 r., to zasadnie przyjął, iż nie miał podstaw do wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem do Sądu Apelacyjnego w Krakowie przedłużeniu tymczasowego aresztowania w trybie art. 263 § 4 k.p.k., zwłaszcza, że oskarżyciel publiczny nie wystąpił z taką inicjatywą.

W konsekwencji powyższych rozważań i ustaleń nie powinno budzić wątpliwości, iż poza zakresem rozważań Sądu Apelacyjnego pozostają zarzuty skarżącego dotyczące obrazy przepisów postępowania z art. 249 § 1 k.p.k., art. 258 § 1 pkt 1 i 2 oraz § 2 k.p.k. w związku z art. 258 § 4 k.p.k. oraz art. 253 § 1 k.p.k. w zw. z art. 257 § 2 i 3 k.p.k. oraz art. 266 § 2 k.p.k. i art. 275 § 1 i 2 k.p.k. (także i w kontekście przypomnienia skarżącego oskarżyciela publicznego, że „O konieczności dalszego stosowania tymczasowego aresztowania wobec J. W. (1) dobitnie przekonał ostatnio Sąd Apelacyjny w Krakowie II Wydziale Karnym w postanowieniu z dnia 20 kwietnia 2022 roku o sygn. II Akz 256/22.” – 1412v), poprzez:

- a. błędne zastosowanie wolnościowych środków zapobiegawczych, mimo braku wyrzeczenia w postanowieniu w zakresie dalszego stosowania lub uchylecia tymczasowego aresztowania;
- b. błędne przyjęcie, iż rodzaj i charakter obaw w postaci grożącej oskarżonemu J. W. (1) surowej kary oraz obawy mactwa, jak też istniejącej obawy ucieczki i ukrycia się nie są już tego rodzaju, by koniecznym było dalsze stosowanie tymczasowego aresztowania, mimo iż wobec oskarżonego nadal zachodzi bardzo duże prawdopodobieństwo orzeczenia surowej kary pozbawienia wolności, jak też zachodzi w stosunku do niego nadal intensywna obawa mactwa oraz wyjątkowo wysoka obawa ucieczki z kraju i ukrycia się, a zatem koniecznym jest dalsze stosowanie tymczasowego aresztowania wobec oskarżonego J. W. (1).

Nie uwzględniając zażalenia oskarżyciela publicznego i w pozostałym zakresie, to w pierwszej kolejności należało mieć na względzie, iż z punktu widzenia treści art. 266 § 2 k.p.k., kwota poręczenia musi zostać oszacowana zasadniczo

poprzez odniesienie do oskarżonego, jego majątku oraz związku z osobami, które mają dać zabezpieczenie, innymi słowy - do zakresu, w jakim można uznać, iż możliwość utraty sumy zabezpieczenia lub działań przeciwko gwarantom w przypadku braku stawiennictwa oskarżonego na rozprawie będzie działać w sposób wystarczająco odstraszący, aby rozwiać jakąkolwiek pokusę ucieczki przez oskarżonego. Oskarżony, w stosunku do którego organy władzy sądowej uznają, iż są gotowe do zwolnienia go za poręczeniem, musi przedstawić wystarczające informacje, które w razie potrzeby mogą zostać sprawdzone, co do kwoty poręczenia, która ma zostać ustalona (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 13.09.2005., skarga 44165/98, S. v. Polska, LEX 156631). Z kolei w orzecznictwie wykrył się pogląd, że przy ocenie, czy suma poręczenia nie jest nadmierna, prymatu nie ma sytuacja majątkowa oskarżonego, lecz waga przestępstwa, wysokość szkody i sposób działania sprawcy oraz możliwy wymiar kary. Suma poręczenia powinna być jednak tak oznaczona, żeby możliwość jej przepadku rzeczywiście motywowała oskarżonego do powstrzymania się od bezprawnych działań mogących utrudnić tok prowadzonego postępowania (postanowienia SA w Krakowie: z 6.05.2011., II AKz 145/11, KZS 2011/9/47; z 18.02.2010., II AKz 46/10, KZS 2010/2/41; z 22.04.2008., II AKz 207/08, KZS 2008/6/43). Przy ocenie zakresu poręczenia majątkowego nie można pomijać charakteru przestępnej działalności podejrzanego, w szczególności tego, że działalność ta pozwalała na osiąganie znacznych korzyści majątkowych (postanowienie SA w Katowicach z 23.12.2014., II AKz 797/14, LEX 1665566). Jednakże skarżący zapomina, że wartość poręczenia nie może być ustalona na poziomie, który byłby oczywiście nieosiągalny dla oskarżonego, co tworzyłoby fikcję z możliwości uzyskania zwolnienia (postanowienie SA w Krakowie z 14.2.2019., II AKz 68/19, KZS 2019/3/74). Istotne jest zatem, by strata wartości majątkowych w wyniku prawdopodobnego przepadku lub ściągnięcia sumy poręczenia była dotkliwsza niż szacowane przez oskarżonego korzyści wynikające z bezprawnego utrudniania postępowania karnego.

Mając zatem na względzie wagę stawianych oskarżonemu J. W. (1) zarzutów, w szczególności zaś zarzut działania w zorganizowanej grupie przestępczej, sytuacji majątkowej oskarżonego, jak i fakt, że częściowo kwotę poręczenia wpłaciła matka oskarżonego J. W. (2) (k. 1392), to nie ulega wątpliwości, że ustalona przez Sąd Okręgowy wysokość poręczenia majątkowego nie uchybia wskazaniom zawartym w przepisie art. 266 § 2 k.p.k. Przy szacowaniu wysokości poręczenia majątkowego, a także przy określaniu jego przedmiotu, warunków, należy brać bowiem pod uwagę i sytuację materialną oskarżonego i składającego poręczenie majątkowe. Na sytuację tę składają się posiadany majątek (rzeczy ruchome, nieruchomości, inne prawa majątkowe), zadłużenie, uzyskiwane dochody, ale także warunki osobiste (sytuacja zdrowotna), rodzinne (obowiązki alimentacyjne), możliwości uzyskiwania dochodów, posiadane wierzycelności. Oznacza to zatem, że wysokość poręczenia majątkowego, wskazana w zaskarżonym postanowieniu Sądu Okręgowego jest odpowiednia, aby zabezpieczyć prawidłowy tok postępowania jurysdykcyjnego. Wreszcie dla oceny niezasadności wniosku skarżącego istotne znaczenie ma fakt kompleksowego zastosowania innych wolnościowych środków zapobiegawczych w postaci zakazu opuszczania kraju połączonego z zatrzymaniem paszportu i dozoru Policji, zobowiązując oskarżonego do stawiania się raz w tygodniu w Komisariacie Policji (...) w K. oraz zakazując mu kontaktowania się z nieprzesłuchanymi w sprawie świadkami P. P. (1) i K. K..

Z tych powodów orzeczono jak na wstępie.